БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

НА ВНИМАНИЕТО НА: **Изх. №:** 79/28.08.2026 г.

Д-Р ИНЖ. РОСИЦА КАРАМФИЛОВА-БЛАГОВА
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

КОПИЕ ДО:

Г-ЖА ИВА ПЕТРОВА
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н АЛЕКСАНДЪР ПУЛЕВ
МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА, ИНВЕСТИЦИИТЕ И ИНДУСТРИЯТА НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н ИВАН ШИШКОВ
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н ГЕОРГИ ПЕЕВ
МИНИСТЪР НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА

Относно: Актуализирано становище на БГВЕА относно Доклад за оценка за степента на въздействие на проект на Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България – актуализация 2024 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

С настоящото актуализирано становище представяме колективната позиция на членовете на Българска ветроенергийна асоциация във връзка с публикувания Доклад за оценка за степента на въздействие на проект на Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България - актуализация 2024 г. (наричан по-долу „ДОСВ на ИПЕК“ или „Докладът“).

Отчитаме, че актуализираният ДЕО от юни 2026 г. отразява част от постъпилите бележки, и че с писмо изх. № ЕО-3-25/05.05.2026 г. е дадена положителна оценка на качеството на ДОСВ. Тези подобрения са релевантни за процедурата, но не отстраняват необходимостта от проверка на материалната обоснованост, пълнотата и пропорционалността на изводите и мерките преди постановяване на окончателното становище.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

След преглед на актуализираната документация, както и на мотивите за приемане или отхвърляне на постъпилите становища, поддържаме предходно изложената позиция, като я допълваме с настоящите контрааргументи и конкретни искания за корекции.

Отчитаме значението на ИПЕК като ключов стратегически инструмент за изпълнение на ангажиментите на Република България по Парижкото споразумение, Европейския зелен пакт, пакета „Готови за цел 55", плана REPowerEU и Директива (ЕС) 2023/2413, както и за декарбонизацията и постигането на климатична неутралност. Признаваме и необходимостта от опазване на защитените зони от мрежата Натура 2000, на природните местообитания и видовете, които те опазват.

В този смисъл ДОСВ е важен документ, който следва не само формално да изпълнява изискванията на чл. 31 ЗБР, но и да представлява научно обоснован, правно издържан и съразмерен инструмент за оценка на въздействията, основан на индивидуален анализ, актуални данни и приложими съвременни смекчаващи технологии.

В представения си вид обаче актуализираният ДОСВ не отстранява в достатъчна степен съществените правни, методологически и научни проблеми, посочени в становището ни от 08.06.2026 г., и не предоставя необходимата зоноспецифична и видовоспецифична обосновка за предвидените мерки. Особено смущаващи и неприемливи остават мерките по т. 6.2 от ДОСВ, които чрез общи териториални ограничения и фиксирани буфери могат да произведат фактически забранителен ефект, без да е показана необходимостта от тях за конкретни защитени зони, видове и местообитания.

В тази връзка изразяваме следното мотивирано становище:

1. Актуализираният ДОСВ на ИПЕК – актуализация 2024 г. да не бъде съгласуван в настоящия му вид поради наличие на неотстранени съществени правни нарушения и методологически несъответствия

Изготвянето на стратегически документ от такова значение за изпълнението на климатичните и енергийните ангажименти на страната изисква висок стандарт на правна и научна обоснованост. Актуализираният ДОСВ в настоящия си вид не отговаря на тези високи изисквания. Заключенията се основават на неактуални данни, на избирателно цитиране на източници и на методологически неправилен кумулативен анализ.

Приемането му в настоящия вид би създало риск от блокиране на голяма част от националния потенциал за ВЕИ, от противоречие с правото на ЕС и от последващи спорове в административната и съдебната практика.

По долу са представени и конкретни мотиви, в потвърждение на гореизложеното:

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Извършеният в ДОСВ анализ на въздействието от прилагане на проекта на ИПЕК върху защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000, не съответства по обхват и съдържание на чл. 23, ал. 2, т. 5 от *Наредбата за ОС*, и не може да бъде приет, като обективна основа за планиране на съответните мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия, представени в т. 6.2.

На практика, представената информация не съдържа нужната аналитична база за оценка на значимостта на потенциалните въздействия върху защитените зони и **не доказва** по безспорен начин, вкл. чрез научно обоснован подход, направените заключения. Напротив, изведените в ДОСВ заключения се базират на **хипотетични предположения и обща интерпретация** за възникване на вредни ефекти, които в последствие са използвани като базисна основа при разработването на **крайно рестриктивни и ограничаващи мерки** за намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия на плана (ИПЕК) върху защитените зони.

Липсва и не е приложена методика или обоснован методологичен подход за количествен и/или качествен анализ (оценка) на въздействието, съобразен с **критериите за значимост**, съгласно чл. 31, ал. 7 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и *Наредбата за оценка за съвместимост (Наредба за ОС).*

Също така, в оценката на въздействието, до колкото може да се съди за такава, **не са приложени** конкретни видово специфични количествени и/или качествени измерители на въздействието (вредните ефекти), или такива изведени за съответната защитена зона, **съобразени с предмета и целите на опазване, както и с допустимите режими на дейностите**.

Не са отчетени и **не са взети предвид** и **специфичните за защитените зони цели**, определени със заповед на министъра на околната среда и водите, именно според които следва да се извърши оценката за съвместимост.

Съгласно изискванията на чл. 31, ал. 1 и ал. 2 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)*, и чл. 2, от *Наредбата за ОС*, оценката за съвместимост се извършва спрямо **целите за опазване на защитената зона.**

При липса на разработени специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона се прилагат действащите, общи цели от Заповедта за обявяване на съответната зона и данните от Стандартния формуляр (СФ), в съответствие с методическите указания за прилагане на чл. 6 (3) от *Директива 92/43/ЕИО*, в т.ч. *Ръководство за извършване на оценка за съвместимост на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 (МОСВ, 2013);* и *European Commission (2018*). *Managing Natura 2000 Sites – The provisions of Article 6 of the Habitats Directive 92/43/EEC.*

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Следва да се подчертае, че към днешна дата за голяма част от защитените зони са разработени и официално приети **специфични и подробни природозащитни цели** по смисъла на чл. 12а, ал. 1 от *ЗБР* и чл. 6(3) от *Директива 92/43/ЕИО*.

В тази връзка, оценката за съвместимостта на проекта на ИПЕК с предмета и целите на защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000, следва да бъде извършена съгласно разработените специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона, там където са налични или съгласно посочените в заповедите на министъра на околната среда и водите, критерии за определяне на предмета и целите на опазване, прилагани до приемането и утвърждаването на специфични природозащитни цели на ниво защитена зона.

Именно липсата на проследим и научно обоснован методологичен подход за оценка на въздействието, както и липсата на конкретни видово специфични измерители на това въздействие, изведени за съответната зона, вкл. по отношение на определените специфични цели на опазване, прави изведените заключения **субективни, без нужната обоснованост и мотивировка**.

На практика, нищо от изложеното в т. 5 от ДОСВ, **не е съобразено** и **не отчита обективно** очакваните потенциални въздействия, техния интензитет и значимост за съответния обект на оценка (защитена зона) спрямо неговия предмет, цели на опазване и допустими режими на дейностите.

От друга страна, в ДОСВ е използвано общо, субективно и изключително неясно понятие, като измерител на въздействието, а именно **“недалновидно ситуиране”**.

Използваното понятие като критерий или индикатор на въздействието не е изяснено методически и смислово, в т.ч. какво авторите на ДОСВ приемат и разбират под “недалновидно ситуиране”, кои територии се считат за далновидни в т.ч. по какви измерители се определя дали едно ситуиране е далновидно или недалновидно, и как това понятие интерпретира или отчита нормативно установените критерии за оценка на въздействието върху предмета и целите на защитените зони.

Въз основа на това **субективно** и **лишено от смисъл** понятие многократно се правят изводи и заключения, че определени политики/дейности от проекта на ИПЕК, могат да окажат въздействие или могат да доведат до загуба на местообитания, бариерни ефекти, фрагментация, безпокойство и смъртност на индивиди, **без да е извършена реална оценка** за вероятността и значимостта на тези въздействия, по отношение на предмета и целите за конкретните защитени зони.

Също така крайно погрешно и **изключително неправилно**, значимостта на въздействието в ДОСВ се основава на допускането, че щом е възможно възникването на въздействие при хипотетично “недалновидно ситуиране” на ветроенергийна инфраструктура или предположение за потенциално засягане на дадени

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

местообитания или на техните видове, това води автоматично до значимо увреждане на защитената зона и респективно до съществено въздействие.

Тезата, че всяко потенциално, пряко или непряко засягане на местообитания или видове следва да се разглежда като значимо, е **неправилна** и **не съответства на законовите изисквания**. Нито в *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)*, нито в *Директива 92/43/ЕИО (Директивата за местообитанията)*, се съдържа такова рестрикция или регулация. Това допускане би обезсмислило самата оценка за съвместимост и изискванията на *ЗБР* и *Наредбата за ОС*, тъй като би заменила извършването на ДОСВ с презумпция за недопустимост (значително въздействие) при всяка намеса и пространствено засягане.

В тази връзка следва да се подчертае, че значимостта на въздействието не се определя единствено и еднозначно от потенциалното засягане на дадено местообитание или на дадени видове, а дали това засягане води до увреждане на структурата, функциите, площта, свързаността и благоприятния природозащитен статус (БПС) на местообитанието или вида. Това всъщност е и предмет и целта на доклада за оценка на съвместимостта (ДОСВ), т.е. да се оцени значимостта на въздействието върху местообитанията и видовете, което **на практика липсва** и **не е извършено**.

Вместо това, в ДОСВ се извеждат **формулировки и изводи от общ характер**, без конкретна мотивировка за конкретната дейност/политика от проекта на ИПЕК, в т.ч. **без конкретни количествени измерители**, изведени въз основа на параметрите на разглежданата планова рамка (ИПЕК).

Въз основа на тези общи формулировки и изводи са направени и съответните заключения за значимостта на въздействие, **без това въздействие да е доказано** или **потвърдено чрез ясно аргументирани количествени показатели и конкретна връзка с характера и предвижданията на конкретните** политики/дейности от проекта на ИПЕК, спрямо предмета и целите на конкретните защитени зони.

Самата логика на извършената оценка **не съответства** на основната цел на процедурата по оценка за съвместимост, а именно да оцени риска от **значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони**. Вместо това в ДОСВ се разглежда единствено хипотетична възможност за въздействие, при крайно субективно и неопределено “недалновидно ситуиране”.

Това е **съществено противоречие** и несъответствие с изискванията за оценка на съвместимостта на планове и програми с предмета и целите на защитените зони, съгласно чл. 6 (3) от *Директива 92/43/ЕИО* и чл. 23, ал. 2, т. 5 от *Наредбата за ОС*, поради което направените изводи са **обективно оспорими** и не могат да бъдат използвани за **планиране на съответните мерки** за намаляване на неблагоприятните въздействия, представени в т. 6.2.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Съществен методически недостатък на представения анализ е неразграничаването на обектите (ключови елементи) на оценка – структура, функции и природозащитни цели на защитените зони от една страна, и потенциалните форми на въздействие върху тях от друга.

В ДОСВ потенциално въздействие неправилно е възприето и формулирано, като функция и природозащитна цел, като на практика липсва реален анализ на структурата, функциите и целите на защитените зони.

В раздел 5.2 като функции и природозащитни цели са разгледани загуба на местообитания, фрагментация, бариерен ефект, унищожаване на индивиди, обезпокояване и нарушаване на видовия състав. Тези елементи **не представляват функции или природозащитни цели** на защитените зони, а потенциални механизми на въздействие, чрез които би могло да се окаже въздействие върху структурата, функциите и природозащитните цели. По този начин е **обективно невъзможно** да бъде извършена оценката за съвместимост и не е възможно да се проследи как конкретните мерки на ИПЕК влияят върху екологичните характеристики на защитените зони.

Още по-фрапиращ е текстът под подзаглавие „Структура“ в т. 5.2 от ДОСВ, който всъщност следва да представи информация и оценка на въздействието върху структурата на защитените зони, но вместо това в него е представена **неотносима и крайно необоснована информация**, че 38 от политиките/мерките заложени в проекта на ИПЕК, могат да окажат **някакво въздействие** върху биоразнообразието, респективно върху защитените зони, **при недалновидното им ситуиране.**

Следва да се подчертае, че този текст **не описва структурата на нито една защитена зона**, не анализира структурни елементи, не идентифицира местообитания, не разглежда екологична свързаност, функционални зони и ключови територии за видовете.

В тази връзка, в информацията по т. 5.2 от ДОСВ **липсва и не е извършен** реален анализ на структурата на защитените зони. Не са разгледани пространствения обхват на местообитанията, екологичната свързаност, функционалните зони, ключовите местообитания, зоните с висока плътност на разпространение на видовете (ядра) или други структурни характеристики на защитените зони. Вместо това е представено **общо и изключително субективно твърдение**, че определен брой политики и мерки от проекта на ИПЕК могат да окажат **някакво въздействие** върху биологичното разнообразие при **недалновидно ситуиране** на ветроенергийната инфраструктура.

Следователно с представената информация в т. 5.2 от ДОСВ, **не са изпълнени нормативните изисквания по** чл. 6 (3) от *Директива 92/43/ЕИО* и чл. 23, ал. 2, т. 5, буква „б“ от *Наредбата за ОС*, за анализ и оценка на въздействието върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели, в

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

т.ч. дали и в каква степен прилагането на ИПЕК може да доведе до значително увреждане на структурните и функционалните характеристики на конкретни защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000.

2. Предвидените в т. 6.2 мерки да бъдат изцяло отхвърлени, като необосновани, несъразмерни и непропорционални

Предложените в т. 6.2 от ДОСВ мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия са методически и научно **необосновани**, **без необходимата мотивировка** и **не произтичат от обективен анализ на потенциалните въздействия** с ясно и безспорно установени значителни отрицателни въздействия върху предмета и целите на опазване в конкретните защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000.

Предложените мерки включват **крайно рестриктивни ограничения**, включително **пълна забрана** за разполагане на ветроенергийни паркове в границите на всички защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000, както и в **цели географски области** в т.ч. Добруджа, Източни Родопи и части от Бургаския регион. Освен това са предвидени буферни ограничения от 6 km и 2 km около определени защитени зони за опазване на дивите птици, неясно определени, като зони с висок и среден риск.

Тези мерки **не са подкрепени** и **обективно доказани** с необходимата аналитична обосновка, в т.ч. **липсва конкретен анализ**, който да доказва, че във всички посочени територии, развитието на ВЕИ би довело до значително увреждане на предмета на опазване в защитените зони. Липсва връзка между конкретна политика/мярка от проекта на ИПЕК, конкретна защитена зона, конкретен вид или местообитание, конкретен механизъм на въздействие и конкретна необходимост от забрана или ограничение.

Също така, определянето на ограничителни буфери (6 km и 2 km) около защитените зони по *Директивата за дивите птици* е **крайно субективно** и не е обосновано и мотивирано с нужните аргументи.

Не е ясно **защо са избрани** именно тези отстояния, въз основа на какви **научни, нормативни или методически критерии са определени**, за кои видове са приложими, какви екологични функции защитават и **дали съответстват на реалните** зони на чувствителност за **различните видове птици**, вкл. безпокойство, изместване, фрагментация, промени в структурата на трофичните местообитания, смъртност. Също така, **не е изяснено** дали тези ограничителни буфери са определени въз основа на актуални данни от мониторинг, пространствен модел на риска, анализ (модели) на полетна активност, кумулативен риск или друг обективен критерий за тяхното налагане.

Предложените в т. 6.2 от ДОСВ мерки са **несъразмерни** и не са диференцирани според конкретния риск за конкретния обект на защита (орнитологичен вид или

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

функционална група). Тези мерки **въвеждат генерални забрани** за цели географски области, без да разграничават територии с реален висок риск от територии с ниска чувствителност, вкл. територии с ниска орнитологична стойност или места, където въздействието може да бъде избегнато чрез прилагане на други доказани в практиката смекчаващи мерки.

Заложените по този начин мерки, не са насочени към предотвратяване на конкретно установено значително увреждане, а **въвеждат пространствени забрани на общ принцип**, без нужната методологична и научна аргументация и обоснованост.

Предложените мерки са в **противоречие** и с логиката на изискващата се оценка за съвместимост на планове и програми с предмета и целите на защитените зони. В аналитичната част на ДОСВ, до колкото може да се съди за такава, **не е извършена конкретна оценка** на степента на въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони, но въпреки това в раздела с мерките се предлагат **изключително рестриктивни и широкообхватни ограничения**. При липса на доказано значително въздействие, липса на видово специфична количествена оценка и липса на специфичен за конкретните защитени зони анализ, **не може да се приеме**, че предложените мерки са **необходими, обосновани и пропорционални** на очакваното потенциално въздействие върху защитените зони.

Необходимо е да се подчертае, че смекчаващите мерки следва да произтичат от **установени и доказани въздействия**, да бъдат конкретни, приложими, пропорционални и насочени към предотвратяване или намаляване на конкретен риск и за конкретен обект на опазване. В случая, предложените мерки са формулирани предимно като **общи забрани** и ограничения, **без ясна връзка** с конкретни природозащитни цели и **без доказателства и обективни мотиви**, че прилагането на **други по-умерени смекчаващи мерки**, вкл. интегрирани системи за ранно известяване и ограничаване при необходимост на работата на ветроенергийни съоръжения, биха били също толкова ефективни и достатъчни. Още повече, че това е именно **въведения от МОСВ подход** и принцип за постановяване на условия за ограничаване на въздействията върху орнитофауната при одобряване и/или съгласуване на ИП/ППП в процедурата по ЕО, ОВОС и ОС.

От друга страна, като съществен мотив срещу предложените мерки по т. 6.2. от ДОСВ може да се посочи, че тези мерки **не кореспондират** и **не са съобразени** със забраните и ограниченията на министъра на околната среда и водите, постановени в заповедите за обявяване на съответните защитени зони.

Следва да се подчертае, че от общо 120 защитени зони по *Директивата за дивите птици*, едва за 29 от тях е наложена изрична забрана за изграждане на съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници и то единствено в границите на съответните защитени зони. Това означава, че за останалите защитени зони компетентният орган при тяхното обявяване не е приел изграждането на ВЕИ като водещ фактор или движеща сила за увреждане, влошаване на природозащитното

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

състояние или нарушаване на предмета и целите на опазване, налагащи изрична предварителна забрана.

В този смисъл, предложената в ДОСВ мярка за пълна забрана на ветроенергийни проекти в границите на всички защитени зони е **по-рестриктивна от действащите режими**, въведени със заповедите за обявяване на защитените зони. Такава мярка би могла да бъде допустима само **ако е подкрепена с конкретна и актуална оценка**, доказваща, че във всички защитени зони, изграждането и развитието на ветроенергийни проекти създава риск от значително увреждане на предмета и целите на опазване.

Следва да се подчертае, че ДОСВ такъв анализ **липсва и не е извършен**. Въпреки това, в ДОСВ се предлага въвеждане на обща забрана за ветроенергийни паркове във всички защитени зони, както и допълнителни буферни ограничения извън тях, **без да е извършен анализ**, който да доказва защо **действащите режими** на опазване, определени в заповедите на министъра на околната среда и водите, са **недостатъчни**. Не са посочени нови научни данни, нови заплахи, промени в природозащитното състояние на видовете или други обстоятелства, които мотивирано да аргументират необходимостта от разширяване на ограниченията извън вече установените режими на дейностите, постановени в заповедите за обявяване на защитените зони.

На практика с ДОСВ се **въвежда нов общ забранителен режим за ВЕИ**, който не произтича нито от заповедите за обявяване, нито от конкретна оценка на риска за всяка защитена зона.

Особено **необосновано и неприемливо** е въвеждането на ограничителни буферни зони около защитени зони (2 km и 6 km), за които дори в **самите заповеди не е предвидена забрана** за ВЕИ. При липса на доказателства за функционална зависимост на предмета на опазване от всички територии в тези буфери, както и при липса на анализ защо точно тези отстояния са необходими, предложените ограничения **не могат да бъдат определени**, като съразмерни, пропорционални и достатъчно обосновани.

Съществена част от териториите, обхванати от предвидените забрани и ограничения (земеделски земи извън защитените територии), представляват интензивно използвани агроценози. Тези територии са част от агроекологични комплекси с висока степен на антропогенна трансформация, характеризиращи се с ежегодна обработка на почвата, механизирани земеделски дейности, употреба на минерални торове и препарати за растителна защита и ограничено биологично разнообразие. Обработваемите земеделски земи сами по себе си не представляват природни местообитания по Приложение № 1 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и не могат автоматично да бъдат определяни като територии с висока природозащитна стойност със съответните ограничителни буфери. Подобно ограничение не е подкрепено с анализ на конкретните територии, тяхната екологична

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

характеристика, природозащитна стойност или значение за предмета и целите на опазване на защитените зони.

Също така, в ДОСВ, като част от националните и общи цели в ИПЕК по измерение „Декарбонизация", **некоректно и подвеждащо** е посочено, че в териториите около защитените зони, не е възможно да се изграждат инсталации за производство на енергия от вятърни електрически централи, като се позовава на **панове с изтекъл период и без правно действие** (НПДЕВИ 2011 – 2020). Това **откровено спекулативно твърдение**, след това е използвано, като основа за налагане на крайно рестриктивни и ограничаващи мерки в т. 6.2 от ДОСВ.

Прилагането на подхода за прехвърляне на стари ограничения в нови процедури е не само **методически неправилен**, но е лишен и от правен смисъл. Цитираният план е с изтекъл период на действие (НПДЕВИ 2011 – 2020) и **не може да бъде прилаган**, като действаща правна и екологична основа за въвеждане на забрани през нов програмен период и то **за национален план, с различна насоченост, функция и действие**, какъвто в случая е ИПЕК.

Твърдението, че отрицателните въздействия на политиките/мерките в проекта на ИПЕК, свързани с развитие на ветроенергийни източници, не се различават по същество от тези, оценени в процедурата по НПДЕВИ 2012–2020 г., е изцяло **необосновано**.

Всичко това не е подкрепено с нужните доказателства вкл. сравнителен анализ, актуализирани данни или мотиви защо заключения от предходен планов документ могат автоматично да се приложат към настоящия ИПЕК. Липсва съответната оценка, с която да се потвърди наличието на настъпили промени в природозащитното състояние на видовете, в пространственото разпределение на риска, в наличието на чувствителни територии, в технологиите за управление на риска и в нормативната уредба.

Крайно **несъстоятелно от нормативно-правна гледна точка** е обвързването на различни програмни документи с различни функции, като НПДЕВИ 2012–2020 г. и *План за определяне на приоритетни зони за развитие на електрическа енергия от вятърна енергия*, при определянето и прилагането на мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия в ИПЕК. Нещо повече, единият план е с **изтекъл период и без правно действие** (НПДЕВИ 2011 – 2020), докато другият (*План за определяне на приоритетни зони*) **не е приет** и също няма правно действие.

От друга страна, условието според което предвидените в т. 6.2 от ДОСВ пълни ограничения и забрани за развитие на ветроенергийни проекти, следва да преминат към практическо прилагане след одобряване на *План за определяне на приоритетни зони за развитие на електрическа енергия от вятърна енергия*, е **крайно необосновано**, несъстоятелно и **лишено от необходимата правна аргументация**.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Това условие на практика превръща **критериите за определяне на приоритетни зони** в критерии за **изключване, ограничение и забрана** на всички останали територии за развитие на ВЕИ. Следва категорично да се посочи, че нито *ЗЕВИ*, нито *ЗБР* или *ЗООС* въвеждат принцип, че ветроенергийни паркове могат да се реализират единствено в приоритетни зони. Извън тях, приложими остават общите режими за ЕО, ОВОС и ОС, чрез които всеки конкретен проект следва да бъде оценяван според местоположението, характеристиките, риска и възможните въздействия.

Обръщаме внимание, че приоритетните зони по реда на *ЗЕВИ* имат **насърчителен характер** и ускорителна функция, и **не въвеждат обща забрана** за развитие на ветроенергийни проекти извън тези зони.

В тази връзка, посоченото условие за практическо прилагане на всички забранителни и ограничителни меки по т. 6.2 от ДОСВ, след одобряване на *План за определяне на приоритетни зони*, е лишен от нормативно-правен смисъл. Това условие и респективно включените в него мерки, не възникват в резултат от конкретна оценка на съвместимостта на проекта на ИПЕК с предмета и целите на защитените зони, каквото е изискването по закон, а механично възпроизвежда ограничения от предходен план с изтекъл период (НПДЕВИ 2012–2020) и от проект на друг планов документ с различна функция.

Така предложените забрани не са изведени от конкретна оценка на вероятността за значително увреждане на защитени зони, а от формално пренасяне на стари и условни критерии, което **не е доказано по реда на чл. 6 (3) от Директива 92/43/ЕИО, чл. 31 от ЗБР и чл. 23, ал. 2, т. 5 от Наредбата за ОС**.

Друг съществен аргумент в тази посока е, че в ДОСВ се възприема *Мярка № 82 ЕН6 - Въвеждане на процес на планиране на приоритетни зони за ускорено развитие на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия*, като такава **без въздействие върху защитените зони** от националната екологична мрежа Натура 2000, тъй като, съгласно чл. 5, ал. 5 от *ЗЕВИ*, приоритетни зони за ускорено развитие на ВЕП не могат да се разполагат в защитени зони.

Ако този аргумент е достатъчен за изключване на значимо въздействие при Мярка № 82, то същият принцип следва да бъде приложен и към всички останали проекти, които също се реализират извън защитени зони и подлежат на самостоятелна процедура по чл. 31 ЗБР.

Следователно въвеждането на генерални забрани и буферни ограничения за всички останали територии не следва логически от направените в ДОСВ изводи и не е подкрепено с нужния анализ и оценка, доказващи защо тези проекти биха създали по-висок риск от проектите, реализирани в приоритетните зони по Мярка № 82. Това създава впечатление, че ограниченията не произтичат от конкретна оценка на въздействията за защитените зони, а от предварително възприето фаворизиране

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

(налагане) и ограничаване на всички територии извън приоритетните за ускорено развитие на ВЕИ, което не съответства на *ЗЕВИ*, *ЗБР* и *ЗООС*.

В тази връзка и предвид гореизложеното, предложените мерки по т. 6.2 от ДОСВ, **не могат да бъдат приети** като достатъчно адекватни, мотивирани, необходими и приложими, и **следва да бъдат отхвърлени**, като крайно пресилени и необосновани.

3. Да се направи изрично разграничение между „територия извън приоритетна зона за ускорено развитие" и „територия с правна недопустимост на проект", в съответствие с чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ и Насоките на Европейската комисия SWD (2024) 333 final от 13 май 2024 г.

Чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ изрично предвижда, че разработването и приемането на плана за приоритетни зони не изключват възможността за развитие и реализиране на проекти извън приоритетните зони при спазване на приложимото право.

Това е ключова правна разпоредба, която ДОСВ системно пренебрегва. Препоръчаната мярка № 2 фактически обезсилват чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ, като създават административна практика, при която органите и заинтересованите страни ще третират всички територии извън приоритетните зони – особено защитените зони – като нежелани или фактически недопустими.

4. Да бъде изрично предвидено, че въвеждането на мерки и ограничения, произтичащи от ДОСВ на ИПЕК 2024, не се прилагат спрямо инвестиционни предложения и проекти, за които към датата на приемане на окончателното становище са налице решения по ОВОС, решения по ОС или други индивидуални административни актове, издадени по реда на ЗООС и ЗБР

Считаме, че прилагането на нови стратегически ограничения спрямо проекти, които вече са преминали през индивидуални екологични оценки и са получили съответните административни разрешения, би противоречало на принципите на правната сигурност. Индивидуалните процедури по ОВОС и оценка за съвместимост представляват специализиран механизъм за преценка на въздействията върху околната среда и защитените зони въз основа на конкретни данни, конкретно местоположение, конкретна технология и конкретни смекчаващи мерки. Не е допустимо стратегически документ с общ характер впоследствие да поставя под съмнение или да обезсилва резултатите от вече приключили индивидуални процедури.

Поради това предлагаме в окончателното становище изрично да бъде посочено, че предвидените мерки и ограничения се прилагат единствено за бъдещи инвестиционни предложения и не засягат проекти, намиращи се в напреднал етап на развитие или разполагащи с решения по ОВОС и/или решения по оценка за съвместимост.

5. Да бъде извършена реална и обективна оценка на кумулативния ефект

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Цитираните в Доклада 56 000 MW „процедирани" ветроенергийни включват нереализирани, изтекли и многократно подадени ИП. Реалната инсталирана мощност в България е значително по-малка, около 0,716 GW за вятърни паркове към настоящия момент. Боравенето с „номинален процедиран капацитет" вместо с реални показатели изкуствено завишава кумулативния ефект и води до системно изкривяване на оценката.

Анализ на кумулативните ефекти в ДОСВ **на практика липсва**. Всички изводи и заключения, направени в т. 2 и т. 5.2 са изведени въз основа на обща информация, без нужната конкретика и обоснованост.

Липсват конкретни количествени индикатори, измерители и критерии, чрез които да се установи каква част от мерките и политиките, посочени в Приложение 1.1.3-1, вече са реализирани или предвидени за бъдещо прилагане.

Не е представена информация и не е извършен анализ кои от мерките и политиките от други национални планове и програми в съчетание с новите политики и мерки, предвидени в актуализирания ИПЕК, могат да доведат до кумулативни въздействия върху предмета и целите на опазване в защитените зони.

От друга страна, разгледаните кумулативно мерки и политиките по Приложение 1.1.3-1 е твърде общо, без да е направен анализ и оценка, каква част от тях са изпълнени и в каква степен тяхното прилагане, засяга конкретни защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000. Липсва информация колко от цитираните в Приложение 1.1.3-1 мерки и политики реално засягат защитени зони, кои са тези защитени зони, какъв е характерът на засягането, каква функционална част от зоните е засегната, кой предмет на опазване е засегнат и повлиян и дали тези въздействия имат потенциал да се кумулират с въздействията от новите политики и мерки по ИПЕК.

Приложената оценка на кумулативното въздействие, не се основава на ясно проследим методологичен подход за установяване на кумулативните ефекти. Не е изяснено как и по какъв начин са отразени и отчетени всички ИП/ППП в защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000, представени в Приложение 1.1.3-1.

В представената информация в ДОСВ е направен твърде обобщен извод, че за периода 2007 г. – 2025 г. са процедирани над 110 000 MW ВЕИ, като въз основа на тази информация се прави и заключение за значително кумулативно въздействие от изградените вече ветроенергийни съоръжения, върху популациите на птици и прилепи предмет на опазване в защитените зони, дори и когато тези съоръжения са ситуирани извън тях.

Всичко това повдига множество въпроси по отношение на достоверността и обективността на направеното заключение, предвид използваната в ДОСВ информация, представена в Приложение 5.2-1. От нея ясно се вижда, че в

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

кумулативната оценка са включени и са отчетени всички процедирани ИП/ППП за изграждане на ВЕИ (ветрогенератори и фотоволтаични централи), без анализ на тяхната реална реализуемост и правна допустимост. По този начин, **абсолютно неправилно** и **методологично погрешно** кумулативният натиск е **изкуствено завишаване**, чрез включване на отпаднали, нереализирани или правно невалидни инвестиционни предложения (ИП) и проекти, т.е. кумулативната оценка и направеното кардинално заключение за значителен кумулативен ефект от ветроенергийни съоръжения **не отразява обективно** кумулативната среда, и се гради в основната си част върху **отпаднали проекти и ИП, загубили правно действие**, без реален потенциал за кумулативно въздействие.

От друга страна, направеното заключение за значително кумулативно въздействие на птиците и прилепите както в защитените зони, така и извън тях, е методически и научно **необосновано**, **без необходимата мотивировка** и **не произтича от обективен анализ на потенциалните кумулативни въздействия** върху предмета и целите на опазване в конкретните защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000 и извън тях.

В тази връзка, всички направени заключения за значимостта и потенциала на кумулативните въздействия по отношение на ветроенергийната инфраструктура са **субективни**, **крайно неприемливи, изкуствено завишени и не отразяват реалната обстановка** в страната.

6. Неправилност на отразяването на становището, бланкетност и непълнота на мотивите

С настоящия раздел допълваме изложеното по-горе и разглеждаме изрично мотивите, с които в Приложение № 12, Таблица № 12-2, са отхвърлени възраженията на БГВЕА. Положителната оценка на качеството на ДОСВ удостоверява преминаването на съответния етап от процедурата, но не предрешава законосъобразността на окончателните изводи, начина на отразяване на консултациите или необходимостта от корекции по същество.

Становището на БГВЕА е отхвърлено с общия извод, че то съдържа „методологични, правни и фактически неточности“, че изложените критики не опровергават валидността на ДОСВ и че мерките по т. 6.2 били пропорционални, съобразени с европейските стандарти и необходими за опазване на защитените зони. Тази позиция е необоснована, защото мотивите не дават конкретен отговор на възраженията на БГВЕА, а единствено бланкетно се позовават на различни източници, без да се направи конкретна аргументация и обвързване на общите постановки в посочените източници спрямо конкретиката на местно ниво. Поради това правилният извод не е, че възраженията на БГВЕА са „неточни“, а че органът не е изпълнил задължението си да мотивира защо именно тези мерки, в този обхват и с този интензитет са необходими и съразмерни.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Мотивите са изградени предимно като декларативно отрицание на възраженията, а не като конкретен анализ на изложените от БГВЕА факти и правни аргументи. Органът заявява, че ДОСВ е законосъобразен и че няма основания за връщане на документите, но не посочва кои конкретни части от ДОСВ съдържат липсващата според БГВЕА зона-специфична, видово-специфична и количествена обосновка. Това е съществен недостатък, защото спорът не е дали ИПЕК е стратегически документ, а дали предложените чрез ДОСВ ограничения са достатъчно мотивирани спрямо предмета и целите на конкретните защитени зони.

БГВЕА изрично признава значението на ИПЕК и необходимостта от опазване на Натура 2000, но настоява ДОСВ да бъде научно обоснован, правно издържан и съразмерен инструмент за оценка на въздействията. Затова мотив, който свежда спора до „неправилно тълкуване“ или „смесване на процедури“, не отговаря на реалното съдържание на възражението. Съществената теза на БГВЕА е, че стратегическият характер на ИПЕК не освобождава органа от задължението да докаже, че общи мерки с фактически забранителен ефект са необходими, пропорционални и основани на проверима аналитична база. В този смисъл мотивите са непълни, защото не разглеждат централния въпрос за връзката между установен риск и наложена мярка.

А. Неверен е мотивът, че БГВЕА прилага „проектни стандарти“ към стратегически документ

Мотивът, че БГВЕА неправилно прилага проектни стандарти към стратегическа оценка, е неточен, защото чл. 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО се прилага към „планове или проекти“, когато те могат да имат значително въздействие върху защитена зона, самостоятелно или в комбинация с други планове или проекти. Съдебната практика на Съда на ЕС изисква оценката да се извършва спрямо природозащитните цели на съответната защитена зона, които представляват задължителна отправна точка за анализа по чл. 6, параграф 3. Това означава, че стратегическото ниво може да оправдае по-ниска степен на техническа проектна подробност, но не може да оправдае липса на яснота относно засегнатите зони, засегнатите видове, механизмите на въздействие и критериите за значимост.

Позицията на органа смесва две различни понятия: липса на проектни координати и липса на методологично проследима оценка. БГВЕА не изисква ДОСВ да оценява всяка бъдеща турбина като индивидуално инвестиционно предложение, а изисква стратегическата оценка да покаже по какви обективни критерии са определени територии, буфери и ограничения с фактически забранителен ефект. Такова изискване е напълно съвместимо с Директива 2001/42/ЕО, защото екологичният доклад трябва да идентифицира, опише и оцени вероятните значителни въздействия и разумните алтернативи, като отчита целите и географския обхват на плана. Следователно твърдението, че БГВЕА прилага неправилен стандарт, е невярно,

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

тъй като БГВЕА всъщност настоява за минимално необходимата стратегическа обосновка на самите стратегически ограничения.

Б. Неверен е мотивът, че липсата на единна количествена методика не е проблем

Органът приема, че ДОСВ не се нуждае от единна национална методика или математически модел, защото оценката за съвместимост била оценка на риска, а не количествен модел. Този аргумент не отговаря на възражението на БГВЕА, защото БГВЕА не твърди, че законът изисква непременно единна математическа формула, а че липсват проследими критерии за оценка на вероятност, интензитет, значимост и необходимост от конкретните мерки. Дори когато оценката е качествена и риск-базирана, тя трябва да съдържа ясни основания, които позволяват проверка на извода защо дадена територия е високорискова и защо определена мярка е необходима.

Практиката на Съда на ЕС не допуска подходящата оценка да бъде обща, непълна или условна, защото тя трябва да съдържа пълни, точни и окончателни констатации, способни да отстранят всяко разумно научно съмнение относно последиците за защитената зона. Поради това фактът, че правото не предписва една конкретна национална формула, не освобождава автора на ДОСВ от задължението да покаже използваната логика, данни, критерии и връзка между въздействие и мярка. Напротив, когато се предлагат ограничения с широк териториален обхват, нуждата от проследима методика е по-висока, защото без нея органът не може да докаже пропорционалност и недискриминационно третиране на проектите. Следователно мотивът, че „липсата на количествен модел“ автоматично е съвместима с европейската практика, е непълен и подвеждащ, защото заменя въпроса за обосноваността с въпрос за формата на методиката.

В. Неверен е мотивът, че понятието „недалновидно ситуиране“ е достатъчно определен критерий

Органът твърди, че понятието „недалновидно ситуиране“ било установено в европейски ръководства и означавало локации, които създават висок риск за видове и местообитания. Този мотив е несъстоятелен, защото самото позоваване на общо понятие не доказва, че в конкретния ДОСВ са определени проверими критерии за това кога една локация е „недалновидна“ и как това води до конкретно ограничение. БГВЕА възразява именно срещу липсата на методическо и смислово изясняване на понятието в рамките на самия ДОСВ, включително кои територии се считат за рискови, по какви измерители и във връзка с кои нормативни критерии за оценка на въздействието.

Дори терминът да се използва в специализирана литература, това не го превръща автоматично в правен критерий, който може да замести оценка спрямо

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

предмета и целите на конкретните защитени зони. Ако органът желае да използва този термин като основание за ограничения, той следва да посочи измерими или поне проверими показатели като вид, сезонност, полетна активност, гнездови ядра, миграционни коридори, хранителни територии и обхват на функционална зависимост. В мотивите обаче такива показатели са само изброени абстрактно от органа, без да е показано как са приложени към конкретните защитени зони и към конкретните буфери. Поради това мотивът е неверен в частта, в която приравнява терминологично позоваване на действителна оценка.

Г. Неверен е мотивът, че ДОСВ достатъчно отчита специфичните цели, структурата и функциите на защитените зони

Органът твърди, че ДОСВ използва заповедите за обявяване, стандартните формуляри и специфичните цели, където има такива, и че при стратегическа оценка не се прави индивидуален анализ на всяка зона. Този мотив е непълен, защото не отговаря на конкретното възражение, че в т. 5.2 липсва реален анализ на структурата, функциите, екологичната свързаност, функционалните зони, ключовите местообитания и ядрата на разпространение за съответните защитени зони. Позоваването на източници не е равнозначно на анализ, ако в текста на ДОСВ не може да се проследи как тези източници са приложени към конкретните изводи и мерки.

Съдът на ЕС приема, че природозащитните цели са задължителна отправна точка за оценката по чл. 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО. Практиката по Holohan изисква подходящата оценка да установи и разгледа въздействията върху местообитанията и видовете, за които зоната е защитена, както и релевантни местообитания и видове извън границите на зоната, ако тези въздействия могат да засегнат природозащитните цели. Това е особено важно при вятърната енергетика, защото значимите рискове за птици и прилепи често са функционални и пространствени, а не само формално териториални. Следователно мотивът, че групиране по типове риск е достатъчно, е недостатъчен, ако не е придружен от конкретна връзка между групирането, съответните зони и наложените ограничения.

Д. Неверен е мотивът, че мерките по т. 6.2 са само предпазни, а не забранителни

Органът заявява, че мерките са предпазни, а не забранителни, и че не блокират ВЕИ, а ги насочват към нискорискови територии. Този мотив е формален, защото БГВЕА оспорва не юридическото заглавие на мерките, а техния фактически ефект върху допустимостта на ВЕП в защитени зони, широки географски области и буфери около защитени зони. Когато една мярка въвежда пълна забрана или практически блокира развитие в значителни територии, тя следва да бъде обоснована като ограничителна мярка с реални правни последици, независимо дали е наречена „препоръчителна“ или „предпазна“.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Формалното определяне на мерките като „препоръчителни“, „индикативни“ или „зони на повишено внимание“ не променя функционалния им ефект. Когато мярка изключва ветроенергийното развитие от всички защитени зони, цели географски райони или фиксирани буфери от 6 km и 2 km, тя създава фактическа предварителна забрана, независимо от наименованието си. Когато мерките се използват, за да се приеме, че значително въздействие е изключено, следва да се съобрази решението на СЕС по дело C-323/17 People Over Wind и Sweetman: смекчаващи мерки не могат да бъдат използвани на етапа на предварителната преценка, за да се избегне извършването на подходяща оценка по чл. 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО. Следователно последващата проектна оценка не може да бъде обезсмислена от общо предположение, че рискът е предварително отстранен чрез мярка от стратегическия документ.

Мотивът е още по-проблематичен, защото се посочва изрично, че мерките ще станат ефективни след включването им в становището по ЕО на министъра. Това означава, че законността, мотивираността и пропорционалността на тези мерки трябва да бъдат проверени преди включването им в окончателното становище, а не да се отлагат за бъдещи индивидуални процедури. Поради това твърдението „ДОСВ няма нормативна сила“ не е отговор на възражението, защото спорните мерки са предназначени именно да бъдат пренесени в последващия административен акт. Следователно мотивът, че мерките не са забрани, е неверен или най-малкото непълен, защото игнорира техния предвиден административен и практически ефект.

Е. Неверен е мотивът, че буферите от 6 km и 2 km са достатъчно научно обосновани

Органът твърди, че буферите от 6 km и 2 km не са произволни, защото били основани на радиуси на териториална активност, чувствителност към безпокойство, модели на полетна активност и кумулативен риск. Този мотив не е достатъчен, защото не посочва конкретни научни източници и проучвания, конкретни видове, конкретни защитени зони, конкретни стойности на чувствителност и конкретна причина защо фиксираният буфер трябва да се приложи еднакво в съответния обхват. БГВЕА възразява, че не е ясно защо са избрани именно тези отстояния, за кои видове са приложими, какви екологични функции защитават и дали съответстват на реалните зони на чувствителност.

Общото твърдение за „европейска практика“ не доказва пропорционалност, защото европейската рамка изисква инструментите и наборите от данни за определяне на ВЕИ зони и чувствителни територии да бъдат подходящи и пропорционални, включително чрез картографиране на чувствителността на дивата флора и фауна. RED III изисква правилата за смекчаващи мерки в зоните за ускорено развитие да бъдат насочени към спецификите на всяка зона, към вида ВЕИ технология и към

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

идентифицираното екологично въздействие. Това потвърждава, че фиксирани буфери могат да бъдат използвани само ако са защитими за конкретната зона, конкретния вид и конкретния риск, а не като обща презумпция. Следователно мотивът, че буферите са научно обосновани, е недоказан и не оборва възражението на БГВЕА.

Ж. Несъстоятелен е мотивът, че мерките стимулират нискорисковите райони

Твърдението, че мерките по т. 6.2 само „насочват" ВЕИ към нискорискови територии, е формално, но не отразява фактическия ефект на предложените ограничения. Регионите, обхванати от пълните забрани и буферните зони Добруджа, Черноморието, Източните Родопи са именно територии с най-висок доказан ветрови потенциал в страната. Тяхното изключване автоматично свива наличния ресурс за вятърна енергия, като реалната инсталирана мощност от вятърни паркове е около 0,715 GW, а самият ИПЕК предвижда нови 1 280 MW наземен вятър и 500 MW офшорен вятър до 2030 г. Позоваването на „над 2 млн. ha нискорискови територии" е декларативно и неподкрепено с анализ дали тези територии разполагат с необходимия ветрови ресурс, мрежова свързаност и устройствена допустимост за вятърни паркове – обстоятелства, които са определящи за икономическата и техническата реализируемост на проектите. Освен това, твърдението, че ограниченията са „само за зони с висок риск", е некоректно, доколкото буферите от 6 km и 2 km обхващат територии извън защитените зони, включително обработваеми земеделски земи, за които в заповедите за обявяване не е предвидена забрана за ВЕИ и за които не е извършен конкретен анализ на природозащитната им стойност.

На европейско ниво RED III изрично предвижда, че зоните за ускорено развитие, съществуващите ВЕИ инсталации и бъдещите ВЕИ проекти извън тези зони заедно следва да осигурят постигане на целите за възобновяема енергия. Съображение 36 от Директива (ЕС) 2023/2413 изрично подчертава, че определянето на зони за ускорено развитие не трябва да възпрепятства текущото и бъдещото изграждане на ВЕИ проекти във всички налични територии, а проектите извън тези зони следва да преминават през индивидуални оценки, а не да бъдат блокирани чрез бланкетни забрани. Регламент (ЕС) 2022/2577 допълнително установява презумпция, че ВЕИ проектите са от по-висш обществен интерес при балансиране на правни интереси. Следователно мерки, които de facto изключват цели географски области и широки буферни пояси без индивидуализирана и зона-специфична обосновка, не „улесняват", а създават допълнителна непропорционална бариера пред постигане на националната цел от около 34,48–34,96% дял на възобновяемата енергия до 2030 г. – в пряко противоречие с духа и буквата на европейската политика за ускоряване на ВЕИ.

З. Относно „хипотетичния“ характер на ДОСВ

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

БГВЕА не оспорва принципната допустимост на сценарийния подход при стратегическа оценка, а оспорва конкретния начин, по който хипотетичните предположения в ДОСВ са използвани за обосноваване на най-крайните възможни мерки. Разликата е съществена - едно е оценката за съвместимост да работи със сценарии за вероятност от въздействие, което е действително изискване по чл. 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО, и съвсем друго е автоматично да се приравняват всяко потенциално засягане на местообитание или вид със „значимо увреждане" на защитена зона и оттам да се изведат пълни забрани и фиксирани буфери. Именно тази презумпция е проблемът – ДОСВ използва хипотетичния сценарий не за да оцени риска и да го управлява пропорционално, а за да обоснове най-строгата възможна мярка, без да е направена адекватна съпоставка на възможните мерки и ограничения към конкретните територии и засегнати видове. Така се изключва възможността рискът да бъде адекватно предотвратен чрез по-малко ограничителни инструменти като предварителен мониторинг, адаптивно спиране на турбини или проектно-специфична оценка.

Що се отнася до твърдението, че БГВЕА „не предлага алтернативен научен метод", то е фактически невярно. В предходното становище БГВЕА изрично предлага конкретни алтернативни подходи: видово-специфични количествени и качествени измерители на въздействието, изведени за съответната защитена зона; оценка спрямо определените специфични природозащитни цели на ниво защитена зона; анализ на структурата, функциите и екологичната свързаност; интегрирани системи за ранно известяване и ограничаване работата на ветроенергийни съоръжения; както и мониторинг, пространствени модели на полетна активност и кумулативен анализ, основан на реализирани, а не на механично сборувани „процедирани" мощности. В допълнение, с писмо БГВЕА Изх. №: 81/30.08.2026 г. представяме информация, различаваща от приложената към доклада за ЕО оценка на степента на въздействие (ДОСВ) към Проект на Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Р. България - актуализация 2024 г.

И. Неверен е мотивът, че позоваването на НПДЕВИ 2011–2020 г. е достатъчна основа за ограниченията

Органът твърди, че НПДЕВИ няма действаща правна сила, но може да се използва като аналитичен източник на данни и натрупан опит. Тази теза е вярна само в ограничен смисъл, защото един стар план може да се използва като исторически източник, но не може механично да се превърне в основание за нови ограничения в различен планов период и при различна правна рамка. Както вече беше подчертано, липсва сравнителен анализ, актуализирани данни или мотиви защо заключения от предходен планов документ могат автоматично да се приложат към настоящия ИПЕК.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Мотивът е особено слаб, защото от 2011–2020 г. насам са настъпили редица промени в законодателството, включително RED III и режимът на зони за ускорено развитие на ВЕИ. RED III не третира зоните за ускорено развитие като единствените допустими територии за ВЕИ, а изрично отчита съществуващи ВЕИ инсталации, бъдещи ВЕИ инсталации извън тези зони и механизми за сътрудничество като част от постигането на общата цел. Поради това старите ограничения могат да имат само спомагателна аналитична стойност, ако бъдат проверени спрямо актуални данни, актуална правна рамка и конкретни природозащитни цели. Следователно мотивът на органа е неверен в частта, в която легитимира използването на НПДЕВИ като фактическа основа без достатъчна актуализация и без доказана релевантност към ИПЕК 2024.

В заключение, мотивите на органа не доказват, че ДОСВ е извършил оценка, която съответства на стандартите на чл. 6, параграф 3 от Директива 92/43/ЕИО, Наредбата за ОС и практиката на Съда на ЕС. Те не доказват и че мерките по т. 6.2 са необходими и пропорционални спрямо конкретните защитени зони и конкретните рискове, които се твърди, че следва да бъдат управлявани. Поради това ДОСВ следва да бъде преработен, като се ревизират спорните мерки по т. 6.2, включително чрез премахване на бланкетните забрани и замяната им с риск-базиран, зоно-специфичен и проектно приложим режим.

В заключение и въз основа на всичко изложено по-горе считаме, че актуализираният ДОСВ към ИПЕК – актуализация 2024 г., все още съдържа съществени правни нарушения, методологически несъответствия и научни противоречия, които не позволяват да бъде направена обективна, надеждна и научно обоснована оценка на въздействията върху защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000.

С оглед на изложеното считаме, че препоръчаните в т. 6.2 мерки и свързаните с тях изводи не могат да бъдат включени в окончателното становище в настоящия им вид, доколкото:

- излизат извън правомощията на оценката по чл. 31 ЗБР;
- противоречат на целите и изискванията на правото на Европейския съюз – Директива (ЕС) 2023/2413 (RED III), Регламент (ЕС) 2022/2577, Насоки на ЕК SWD(2024) 333 final и плана REPowerEU;
- противоречат на чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ;
- противоречат на съдебната практика на Съда на ЕС, която изисква индивидуална оценка;
- не са обосновани с количествена научна оценка и не отчитат съвременните смекчаващи технологии.

Едновременно с това, Докладът сам заключава в т. 9, че реализацията на плана ще окаже **незначително въздействие** върху целостта и структурата на защитените зони. Но **същевременно** залага **най-крайните** възможни мерки – пълни забрани и

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

обширни ограничителни буфери. Това е логически непоследователно и вътрешно противоречиво.

В този смисъл не може да се приеме, че актуализираният ДОСВ, осигурява надеждна основа нито за съгласуване на ИПЕК, нито за реализиране на ангажиментите на Република България по Парижкото споразумение, Европейския зелен пакт, пакета „Готови за цел 55" и плана REPowerEU.

С оглед на изложеното считаме, че актуализираният ДОСВ към ИПЕК – актуализация 2024 г. не следва да бъде съгласуван в настоящия му вид, като заложените мерки по т. 6.2 бъдат изцяло ревизирани и приведени в съответствие с изложените по-горе изисквания или изобщо отменени.

С уважение,

Миглена Стоилова
Председател на УС на БГВЕА